

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
210/2020		Delegert fra Hovedutvalg for samfunnsutvikling og drift

Reguleringsplan Sørånegga hytteområde - PlanID 2020001

Innstilling

Med hjemmel i plan og bygningslovens § 12-10 og 11 legges detaljreguleringsplan Sørånegga ut til høring med følgende endringer:

- Punkt 2 Felles bestemmelser for planområdet, kulepunkt 6 endres til «Nedgraving av ledningsnett for vann, avløp og el./tele kan skje innenfor hele planområdet, men det kan ikke gjøres tiltak som drenerer eller hindrer/ender vannstrømmene i myra. Kjøreskader skal unngås i størst mulig grad»
- Punkt 3.2, kulepunkt 2 endres til Maks BYA for bebyggelsen på hver tomt er 150 m². Parkering kommer i tillegg.
- Punkt 3.5 kulepunkt 1 og 3.6 kulepunkt 2 endres slik at det står «Nedgraving av ledningsnett for vann, avløp og el./tele tillates, men det kan ikke gjøres tiltak som drenerer eller hindrer/ender vannstrømmene i myra. Kjøreskader unngås i størst mulig grad»
- I forbindelse med pilotprosjektet bør det gjøres en «før og etter studie» av hvordan tiltakene påvirker myra der relevante, målbare parametre samles før, under og etter gjennomføring.

Bakgrunn for saken

Grunneier ønsker i samarbeid med Grønn fritid å regulere et område på eiendommen 32/1 til fritidsbebyggelse. Det planlegges å legge til rette for et pilotprosjekt for en mer bærekraftig hyttebygging bestående av en hytteklynge med 8 små enheter, og fellesfasiliteter som boder, gjesterom og felles oppholdsrom/velværerom. I tillegg planlegges det fem tradisjonelle frittliggende hyttetomter i tilknytning til eksisterende infrastruktur.

Det planlagte området ligger mellom etablerte hytteområder, Nordlige del av planforslaget omfattes av reguleringsplan 2010009 Ånegga hyttegrend og er regulert til landbruk. Sørlige del er omfattet av reguleringsplan 2003009 Ånegga hytteområde og er regulert til landbruk/skogbruk. Nordøst for området ligger reguleringsplan 2003002 Myrslettet hytteområde og 2003016 Ånegga/sørøyåsen delplan E. Nordvest for området ligger Reguleringsplan 2012004 Ånegga hytteområde, delplan Markstugguenget.

Oppstartmøte ble avholdt i januar 2020. Varsel om planoppstart ble sendt ut i februar 2020. Frist for å komme med innspill var 9. mars. Ved fristens utløp var det kommet 6 innspill. Innspillene er referert under, og vedlagt i sin helhet.

Mattilsynet 02.03.20

Det må lages en vann- og avløpsplan som beskriver hvordan avløpet skal løses uten å forurense vannkilder. Positivt at eksisterende drikkevannsforsyning i området skal benyttes og at det legges til rette for å koble flest mulig til felles avløpsløsning.

Planområdet synes ikke å berøre registrerte drikkevanns-kilder eller tilsigsområde for drikkevanskilder. Det kan likevel være vannforsyning i området som ikke er registrert hos Mattilsynet.

- Eventuell konflikt med eksisterende drikkevanns-forsyning i området avklares. Gjelder både eventuelle ikke-registrerte private vannkilder og distribusjons-system for drikkevann.
- Det må foreligge en teknisk plan for vann og avløp (VA-plan) før det gis tillatelse til tiltaket. VA-planen skal være utarbeidet av kompetente personer og inneholde informasjon og vurdering av relevante forhold og gjennomførbare løsninger (rekkefølgekrav).
- Vannforsyningens kapasitet må vurderes. I vurderingen inngår vann til drikkevannsformål og eventuelt krav til brannvann. Om det er annet vannforbruk ut over dette må det også tas med.
- Det må sikres at tilkoblingen skjer i henhold til gjeldende VA-norm. Det vil blant annet sikre korrekt teknisk utførelse samt at krav til montering av nødvendig tilbakeslagssikring blir ivaretatt.
- Før ferdigattest gis etter plan- og bygningsloven bør det dokumenteres at krav til vannforsyningen er ivaretatt.
- Konsekvenser ved eventuelt bortfall av vannforsyning bør utredes.

Viser for øvrig til Temaveileder (Mattilsynet): Drikkevanns-hensyn i kommunalt, regionalt og statlig planarbeid.

Trøndelag brann- og redning 05.03.20

Brann - og redningstjenesten minner om følgende:

- Det må legges til rette for effektiv rednings – og slokkeinnsats, uansett årstid, også i anleggsperioden. Dette innbefatter også en hensiktsmessig plassering av og nødvendig antall brannkummer eller tilsvarende, samt ivaretagelse av forskriftsmessig slokkevannskapasitet. Dersom det skal benyttes automatisk sprinkleranlegg i bygningene, må det også tas hensyn til dette ved vurdering av slokkevannskapasiteten. Disse forutsetningene må være avklart og i henhold til krav i lover og forskrifter, for at prosjektet skal kunne gjennomføres. Det vises blant annet til plan - og bygningsloven § 27 - 1 og byggt teknisk forskrift (TEK17) §§ 11 - 1, 11 - 17 og 15 - 9 med veiledning. I henhold til plan - og bygningsloven skal det på planstadiet, foreligge en risiko - og sårbarhetsanalyse, jf. PBL § 4 - 3.
- Under og etter anleggsperioder skal tilgjengelighet for innsatsmannskaper til berørte og omkringliggende bygninger opprettholdes. Det må sikres at sprinkler-anlegg og slokkevann fungerer som forutsatt. Dersom vanntilførselen ikke er tilstrekkelig i perioder må det etableres kompenserende tiltak som minimum gir tilsvarende sikkerhet.
- I Rennebu kommune er det deltidspersonell uten vaktordning. Rennebu kommune har ikke høyde-beredskap. Det må tas hensyn til dette i planleggingen.
- Avstanden mellom bygningene må ivaretas for å forebygge at en ev. brann i området ikke får urimelig stor konsekvens. Avstanden skal være minst 8 meter med mindre det er iverksatt andre tiltak som hindrer brannspredning mellom byggverkene, jf. TEK 17 § 11 - 6.
- Brannsikkerheten i bygningene skal være i henhold til forskriftskravene.
- Dersom det tilrettelegges for lading av el-biler i innvendig parkering, må brannsikkerheten ivaretas. Det vises til utarbeidede rapporter.
- Brannfarlig gass skal ikke oppbevares i kjeller.
- Dersom det skal benyttes solcelleenergi, må det også tas hensyn til tilgjengeligheten for innsatsmannskap.
- Dersom det er planer om å benytte stoff som kommer inn under forskrift om håndtering av farlig stoff, som for eksempel bolig-gass, må lagring, bruk og arealmessige begrensninger rundt utstyr og anlegg fastsettes på bakgrunn av en risikovurdering.

Disse forholdene må vurderes og prosjekteres av foretak med tilstrekkelig kunnskap og godkjenning.

Det vises til retningslinjer vedrørende *Tilrettelegging for rednings - og slokkemannskap* i TBRT's kommuner.

Disse beskriver blant annet veiens minste kjørebredde, maksimal stigning, minste fri kjørehøyde, svingradius og akseltrykk. Det vises også til TEK 1 7 § 11 - 17 *Tilrettelegging for rednings - og slokkemannskap med veiledning*.

Trøndelag Fylkeskommune 09.03.20

Fylkeskommunen har tidligere gjennomført en arkeologisk registrering av planområdet i forbindelse med tidligere plan. Det ble ikke observert automatisk fredete eller andre verneverdige kulturminner som planen vil komme i konflikt med.

Gjennom kommuneplanens arealdel er det åpnet for at det i nye reguleringsplaner tillates en utnyttelsesgrad på inntil 250 m² BYA. 250 m² BYA er svært mye, i denne planen bør en kunne forvente at utnyttelsesgraden settes

vesentlig lavere, med tanke på bærekraftig utbygging og etterlevelse av egen energi- og klimaplan for Rennebu kommune 2009-2020.

Fylkesmannen 09.03.20

Landbruk

Jordvernet er kraftig innskjerpet de senere år, senest ved oppdatering av nasjonal jordvernstrategi i 2018. Målet om at omdisponering av dyrka jord ikke skal overstige 4000 daa pr. år er knytta til fulldyrka og overflatedyrka jord og innmarksbeite. I brev fra landbruksministeren av 01.10.18 presiseres det at også den dyrkbare jorda kan ha stor verdi. Sikring av jordressursene og kvalitetene i landskapet er angitt i pbl som viktige hensyn som skal ivaretas ved planlegging, jf. PBL § 3-1.

Planområdet ligger innenfor Nerskogen beitelags grenser. I det videre planarbeidet er det viktig at det søkes løsninger som minimerer virkninger knytta til beiteinteresser og kulturlandskap. Generelt vil det i områder med sterke beiteinteresser oppstå behov for inngjerding av enhetene i hytteområdet. Det er derfor viktig at planen også tar stilling til dette.

Reindrift

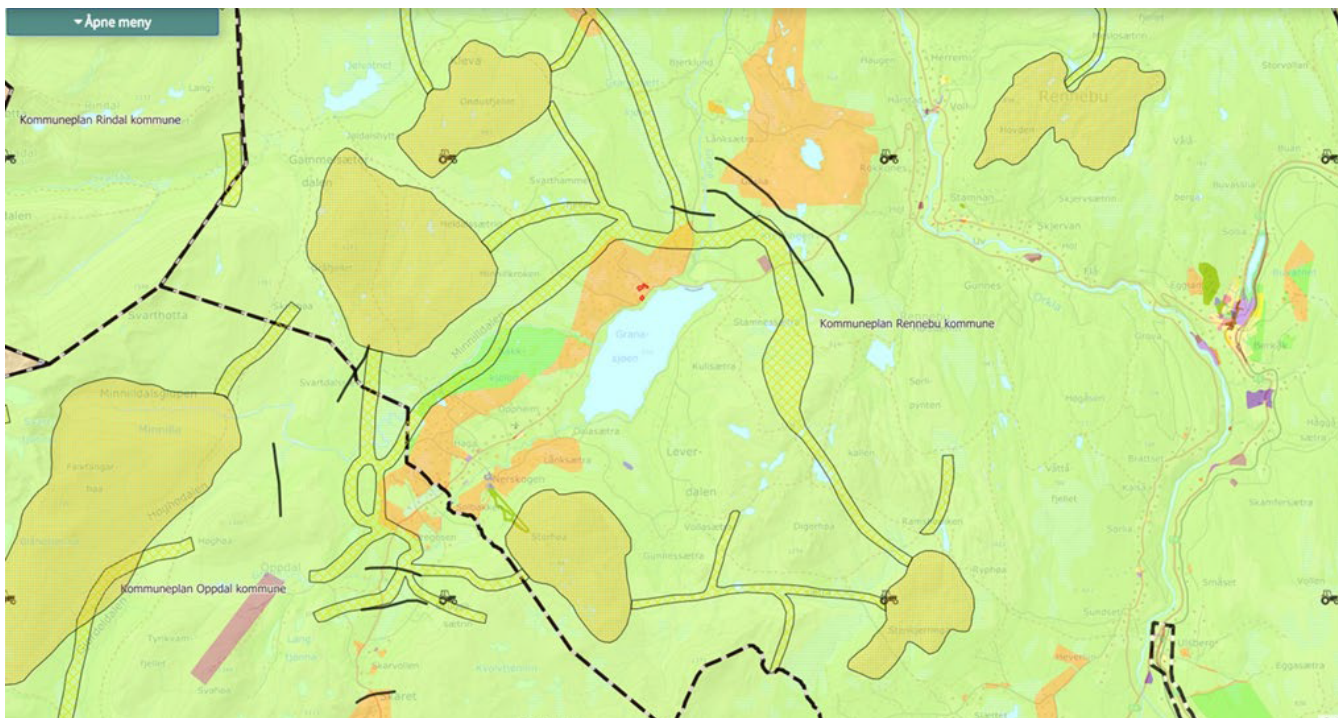
Reindrift i Trollheimen drives i dag med hjemmel i den såkalte Trollheimenloven. En fortsatt og framtidig reindrift i Trollheimen sijte er avhengig av at arealgrunnlaget ligger til grunn, og at områder av reindriftnessig høy verdi ikke blir forringet av inngrep og forstyrrelser. Herunder gjelder spesielt trekk- og flyttleier, samt minimumsbeite. Pbl § 3-1 1. ledd bokstav c er ment å ivareta samers næringsutøvelse som også omfattes av Trollheimenloven.

Planforslaget ligger på nordvestsida av Granasjøen, i et område tungt belastet med fritidsbebyggelse. I kommuneplanens arealdel er det avsatt meget store arealer til fritidsbebyggelse her. Områdene nord- og vestover for planlagt utbygging er viktige som barmarksområder. En del av høstvinterbeitene i Trollheimen er forøvrig reserve-vinterbeiter, og er særlig viktig med tanke på situasjonen med oppsagte leieavtaler i Igelfjell-Grevstadjellområdet.

Det går ei flyttleie ca. 1400 meter nordvest og 1200 meter nord for planområdet som benyttes i forbindelse med flytting av rein fra Grythattenområdet, via Kreklingen, videre på nordvestsida av Granasjøen og ned til slakteanlegget på Nerskogen (se kart neste side). Reindriftness i Trollheimen sijte er helt avhengig av denne flyttleia for å ha tilgang til gjerdeanlegget på Nerskogen. Gjerdeanlegget brukes til merking, skilling og opplasting av rein for transport til slakt og vinterbeite.

Det er først og fremst aktivitet og ferdsel ut fra hyttene vi er bekymret for, i tillegg kommer bl.a. problematikk knyttet til løshunder. Det naturlige utfartsmønsteret fra hyttene i området, vil være innover i landskapsvernområdet og videre innover i viktige reindriftnessområder, og da må man krysse flyttleie. Forstyrrelser medfører at reinen ikke får beitero, samt merarbeid og økte kostnader for reieneierne. Dersom reindriftness hindres i å få flokken inn i anlegget på Nerskogen kan det medføre alvorlige konsekvenser for reindriftness.

Ellers, så er de kumulative effektene mye større enn de direkte effektene av hyttebebyggelse. Derfor er det så viktig å se hele flyttleie og alle inngrep samlet. Det er svært mye fritidsbebyggelse langs hele vest- og nordsida av Granasjøen. Det samme gjelder sørover mot Buslettjønna og Ørnkjell. Vi ser også at det er rom for enda flere hytter i disse områdene. Omfanget av evt. nye hytter er imidlertid ukjent da det ikke er satt noe øvre tak i kommuneplanens arealdel.

Kartet viser områder avsatt til fritidsbebyggelse i arealplanen, sett i forhold til flyttleier. Planområdet er markert med rødt.

Stenging av ei flyttlei vil være i strid med nasjonale mål og føringer om at det fortsatt skal kunne drives tradisjonell reindrift i Trollheimen. Reindriftingslovens § 22 sier at reindriftingsutøverne har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Videre sier 2. ledd i bestemmelsen at reindriftings flyttleier ikke må stenges. I en situasjon hvor reindriften ikke fritt og uhindret kan forflytte med sin rein etter en tradisjonell flyttlei, anses flyttleia for å være stengt. Dette innebærer at ikke bare en fullstendig blokkering av leia omfattes, men også innsnevring av og bygging like ved leia, samt forstyrrelser som bygging av tiltaket medfører, kan omfattes av bestemmelsen. Trekk- og flyttleier er av avgjørende betydning for at reindriften skal fungere driftsmessig, og for at reindriften skal opprettholde sin særegne nomadiske karakter som er av nasjonal interesse.

Med det store utbyggingsvolumet i tilknytning til flyttlei mellom Grythatten og gjerdeanlegget på Nerskogen, har Fylkesmannen som reindriftingsmyndighet grunn til å tro at tålegrensa for inngrep er nådd. Vi mener kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å kunne forsvare ytterligere bygging i tilknytning til den berørte flyttlei, og «føre-var-prinsippet» må komme til anvendelse.

Kommuneplanen er blitt til gjennom omfattende prosesser, og skal skape forutsigbarhet. Samtidig vil vi minne om at Reindriftingsforvaltningen og Områdestyret gjentatte ganger og over lang tid har uttrykt bekymring for omfanget av fritidsbebyggelse i disse områdene. Kan f.eks. nevne områdestyrets innsigelse til reguleringsplan for Ånegga-Sørøyåsen (sak 51/04 den 29.1.2004), og revisjoner av kommuneplanens arealdel og flere andre reguleringsplaner i tilknytning samme flyttlei (bl.a. Svarthamran, og Øverli). Det har også vært flere saker på Oppdalssida, som berører samme flyttlei, og der reindriftingsmyndigheten har uttrykt bekymring for det store presset mht. fritidsbebyggelse og hvor det har vært fremmet innsigelse.

Med bakgrunn i det store presset på reindriften, så har Fylkesmannen tatt initiativ til en prosess der flere kommuner i Trollheimen sammen har sagt seg villig til å få på plass en helhetlig vurdering av hvordan inngrep påvirker reindriften i Trollheimen. Fylkesmannen som reindriftingsansvarlig mener den foreslåtte reguleringsplanen bør avvendes inntil en slik utredning er på plass.

Vi minner også om oppfølgingspunktene i fm. kommunebesøkene i 2018 (jf. tilbakemeldinger til kommunen i brev datert 7.12.2017), hvor samarbeid mellom kommunene Oppdal og Rennebu, for å sikre drivingslei fra Grythattenområdet til slakteanlegget på Nerskogen, er spesielt nevnt.

Klima- og miljø

Fylkesmannen ser det som positivt at det i oppstartsvarslet er tenkt å tilpasse bebyggelsen til den sårbare naturtypen, og konseptet med mindre enheter som deler på fellesareal er i utgangspunktet bedre enn enkeltstående eiendommer. Å bygge tett er fordelaktig ut fra at arealforbruket både til byggegrunn og infrastruktur totalt sett blir mindre enn for et byggeområde med store tomter spredt på større areal. Planen er i samsvar overordna plan. Kommuneplanens arealdel var på høring våren 2014. I slutten av mai 2014 ble det registrert dobbeltbekkasin i aktivitet på myrkomplekset som planområdet er delvis innenfor. Erfaring tilsier at registreringer ikke var tilgjengelig i databaser da Fylkesmannen ga sin uttale til kommuneplanens arealdel 19.06.2014. Hele det nylig kartlagte myrkomplekset er et godt egnet habitat for dobbeltbekkasin. Det må gjennomføres en kartlegging av området med søk etter arten i leikperioden (dvs. i mai/juni).

Hyttefelt eller andre betydelige arealinngrep bør ikke skje nærmere enn 200 m fra kjente leiker/hekkeområder. Kjente leikområder bør vurderes vernet for framtidige inngrep der dette ikke allerede er gjort. Generelt er dobbeltbekkasins spillplasser utsatt for forstyrrelser i form av fotografer, fuglekikkere eller generell ferdsel, og menneskelig ferdsel bør kanaliseres i press-områder for å minimere slike forstyrrelser. Infrastruktur og ferdselsårer i forbindelse med utbygging av hyttefelt, bør etableres på en måte som minimerer menneskelig ferdsel i leik- og hekkeområder.

Noen av dobbeltbekkasins norske hekkeplasser trues eller har allerede blitt uegnede på grunn av gjengroing. En del av denne gjengroingen skyldes opphør av beite og seterdrift. Dersom det en kartlegging og vurdering av konsekvensene viser at det er forsvarlig å etablere flere hytter i området, bør det vurderes om det skal tilrettelegges for beite i området.

Det er også registrert vipe i nærområdet. Selv om dette var tilgjengelig informasjon da kommuneplanen var på høring, bør en kartlegging og konsekvensvurdering ta inn denne arten også.

I 2018 ble det gjennomført NiN-kartlegging i området. Det ble da bl.a. registrert et stort myrkompleks av typen Åpen myrflate i boreonemoral til nordboreal sone. Lokaliteten har høy kvalitet og naturtypen er nær truet (NT). Det er lite ønskelig at det blir gjort inngrep i en naturtype av denne kvaliteten og i denne truetkategorien, jf. Klima- og miljødepartementets «Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis» (T-2/16). I oppstartsvarslet er det beskrevet at det må bygges ny veg/adkomst inn til de 8 enhetene inne i feltet. Denne kan være problematisk i forhold til myrkomplekset, siden fysiske inngrep i myr vil kunne påvirke hele myrkomplekset i tillegg til økt belastning i form av økt ferdsel. Fylkesmannen vil allerede nå varsle om at dersom det ikke blir gjort en kartlegging og en god vurdering av konsekvensene av planen for rødlistete arter i området, så vil planen være svært utfordrende for klima- og miljøinteressene. Dersom kunnskapen om naturmangfoldet og vurderingen konsekvensene av tiltaket ikke er god nok, jf. naturmangfoldloven (nml) § 8, vil nml § 9 førevar-prinsippet komme til anvendelse i vurderingen etter nml § 7. Eventuelle avbøtende tiltak eller alternativ lokalisering må også vurderes, jf. nml § 12.

Når det gjelder klima bør det i planen innarbeides tiltak eller virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, ivareta klimatilpasning som hensyn, eller tiltak for mer effektiv energibruk. Evt. avvik fra Statlige planretningslinjer for klima- og energi-planlegging og klimatilpasning i kommunene vil være utfordrende å akseptere.

Det samme gjelder for manglende klimatilpasning. Et overordnet behov i arbeidet med klimatilpasning er kunnskap og informasjon, både om forventede klimaendringer, og konsekvenser for berørte interesser. Når konsekvensene av klimaendringene skal vurderes, skal høye alternativer fra de nasjonale klimaframskrivningene legges til grunn (slik de blant annet framgår av fylkesvise klimaprofiler). Planmyndigheten må vurdere behov for å supplere nasjonal og regional informasjon med kunnskap om lokale forhold. Ved vurdering av kunnskapsbehovet skal det legges vekt på berørte interessers tidshorisont. Konkrete vurderinger må ta hensyn til at klimaendringene vil få forskjellige konsekvenser i ulike deler av landet. Mangler i kunnskapsgrunnlaget mht. klima for arealplaner vil være utfordrende for Fylkesmannen som sektormyndighet.

Det er viktig at håndtering av overvann skal vurderes i planarbeidet, slik det er beskrevet oppstartsvarslet. Overvann bør løses på overflaten og ikke gjennom overvannsnett. Harde flater og manglende drenering medfører økt belastning på ledningsanlegg. God overvannshåndtering er viktig både for å sikre robuste anlegg som kan håndtere forventede klimaendringer som økt nedbør-intensitet og –mengde.

Vi minner om at mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset skal vurderes i planprosessen.

Nerskogen er et viktig område for friluftsliv, og planen bør sikre at hytteområdet får tilgang til turløyper og skiløyper uten at det går på bekostning av viktige naturverdier.

Vi viser for øvrig til Miljøverndepartementets veileder T-1450 om planlegging av fritidsbebyggelse. I planlegging av fritidsbebyggelse er det flere verdier som skal ivaretas, og vi vil spesielt peke på naturverdier, friluftsliv, landskap, vegetasjon og lokalklima.

Samfunnssikkerhet

Det må gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROSanalyse) som er i tråd med plan- og bygningsloven § 4-3.

Fylkesmannen påpeker at kommunen som planmyndighet er ansvarlig for ROS- analysen. Det er viktig at kommunen er bevisst sitt ansvar for å kvalitetssikre og godkjenne analysen (jf. sivilbeskyttelsesloven § 14 2.ledd, forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3, og plan og bygningsloven § 4-3).

Kommunens oppgave er blant annet å

- følge opp intensjonen med en ROS-analyse, som er å komme frem til om et område er bebyggbart eller ikke
- sørge for at ROS-analysen gjøres tidlig i planarbeid og senest skisseres etter oppstartsmøte (positivt om det lages et utkast til ROS som sendes på høring sammen med oppstartsvarslet, for å kunne gi hensiktsmessige tilbakemeldinger tidlig i planprosessen)
- ha klare forventninger og krav til utreder av en plansak om tema, metodikk og utforming av en ROS-analyse, og hvilke kvalitetskrav som forventes (kvalitetskrav kommunen kan sette, er foreslått i veileder fra DSB om samfunnssikkerhet i arealplanlegging (2017).)
- sørge for at avdekket risiko skal møtes med tiltak som sikres i planbestemmelsene eller gjøres juridisk gjeldende på andre måter

Som et minimum bør ROS-analyser i plansaker

- være utarbeidet med bakgrunn i DSBs veileder fra 2017 (se også liste over mulige kilder i vedlegg 5)
- inneholde en analyse med beskrivelser og ikke en ren sjekklister med kryss under «ja» eller «nei»
- inneholde en kildeliste til analysen
- ha kommunens helhetlige ROS-analyse, fylkesROS, arealplanens ROS-analyse, tilstøtende områders ROSanalyser og kommunens beredskapsplanverk som en naturlig del av kildegrunnet i tillegg til NVE og NGU med flere
- ha en vurdering av et endret klima. Ekstremvær, som styrtregn og vind vurderes, og overvannshåndtering løses i plansaken

Fylkesmannen vurderer innsigelse (jf. DSBs retningslinjer for Fylkesmannens bruk av innsigelse) når

- det kun er en sjekklister med avkrysning uten beskrivelser, kilder og vurderinger.
- det brukes beskrivelser som «området er ikke spesielt utsatt for XXX» uten at det videre grunnlag eller vises til kilde
- grunnleggende tema, som et endret klima, eller ras/flom og lignende som tydelig er avmerket i kart, ikke er vurdert
- det er identifisert risiko og sårbarhet i området, men planforslaget ikke beskriver hvordan dette skal følges opp med avbøtende tiltak som sikres igjennom arealformål, hensynsoner eller generelle bestemmelser
- det planlegges tiltak av nasjonal/regional viktighet og det er forhold i området som kan ha innvirkning på dette, som ikke er vurdert eller har manglende vurdering

Videre arbeid

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at dette er en veiledende uttalelse basert på de opplysningene som fremkommer av oppstartsvarslet. Fylkesmannen vil komme tilbake med en endelig uttalelse når planen sendes på høring.

Sametinget, 19.02.20

Sametinget ser det som lite sannsynlig at det finnes ukjente automatisk freda, samiske kulturminner i tiltaksområdet. Vi har derfor ingen spesielle kulturminnefaglige innvendinger til planforslaget.

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten. Denne bør nevnes i reguleringsbestemmelsene. Vi foreslår følgende tekst:

Kulturminner og aktsomhetsplikten. Om noen under arbeid skulle mistenke funn av kulturminner, må en umiddelbart stanse arbeidet og gi beskjed til Sametinget og fylkeskommunen. Pålegget beskrives i lov 9. juni

1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Dette må videreformidles til alle som skal delta i gjennomføring av tiltaket.

Vi minner også om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet.

Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Rigmor Wang og Nils Valland –Grunneiere av 126/26, 06.03.20

Vi kommer med noen innspill til planarbeidet for å belyse sider ved naturkvaliteter og arts mangfold i området som vi mener er viktige for planarbeidet videre. Dette er momenter som for vurderingen av om den nye reguleringsplanen vil kunne beskrives som en bærekraftig utvikling etter intensjonene i FNs bærekraftsmål 15 for: "Liv på land". Her beskrives målet med å sikre bevaring av økosystemer i fjellområder, med tiltak for å redusere ødeleggelsen av områder som vil medføre tap av biologisk mangfold.

Vi har forståelse for at det er næringsinteresser for grunneiere i utbygging med salg av hyttetomter på egne grunneiendommer i Rennebu. Det vil samtidig være en avveining mellom ulike faktorer endringer med ny utbygging fører til. Det blir et spørsmål om hvor mange hytter som kan bygges i et avgrenset område, og hvor raskt områdene bygges ut, dersom dette skal være bærekraftig for naturtyper og arts mangfold. Et annet spørsmål er om inngrepene og tettheten av hytter i et område legger for stort beslag på viktige naturområder. Slik kan kvaliteter i naturen som hyttefolkene opplever som attraktive, og kommer til området for å oppleve, bli redusert.

Den nye reguleringsplanen ligger i et område med eksisterende hytter og regulerte hyttetomter. De nye hyttene og planarbeid med piloter for tun/klynger vil derfor komme i tillegg til disse på Ånegga. Etter eksisterende plankart er det per i dag bygget eller utskilt tomter for 104 hytter på Gnr.32. I tillegg er det også hytter/tomter regulert inn på tilstøtende grunneiendommer innenfor samme geografiske område på Ånegga.

Motivet for vårt innspill er å påpeke behovet for vurdering av om denne nye reguleringsplanen vil føre til at summen av eksisterende og nye inngrep i området i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til arts mangfold og viktige naturtyper.

I dokumentene som følger saken så langt er det ingen redegjørelse for arts mangfoldet i planområdet. Det er ikke gjennomført egen kartlegging av arter i planområdet. Det betyr at planmyndigheten må ta dokumentert arts mangfold inn i vurderingen av naturkonsekvenser. Fugleregistreringer er gjort i nærheten og i samme naturtyper som i planområdet. De siste årene er det gjort over 8 800 observasjoner, gjennom hele året, og vurderes som representativt for arts mangfoldet i planområdet. Det er registrert 82 fuglearter i området Ånegga sør, hvorav 10 arter er trua eller nær trua. Lirype NT, vipe EN, storspove VU og blåstrupe NT er alle hekkefugler i området. Det hekker også tårnfalk, småspove og år om annet også jordugle i området. Om våren spiller spredte orrfugler i området. For nærmere dokumentasjon av arts mangfold henvises til vedlegg. Erfaringene over flere år, med moderat hyttetetthet, er at arts mangfoldet med noen unntak, ikke er kritisk redusert. Unntakene er sjeldnere hekking av vipe, opphør av storfuglobservasjoner og færre orkidearter på myra. Om flere hytter og planlagt fortetting iht skissen for reguleringsplan fortsatt er bærekraftig for arts mangfoldet gjenstår å se.

Konsekvensene for artene bør vurderes nærmere i den videre saksbehandlingen, det henvises til naturmangfoldlovens §§ 5, 6, 8 og 9.

Det er grunn til å vurdere nærmere om den nær truede naturtypen "Åpen myrflate i boreonemoral til nordboreal sone" som er kartlagt innenfor en stor del av planområdet, fortsatt vil være bærekraftig med en utbygging etter dette planforslaget. Det henvises her til naturmangfoldlovens §§ 4 og 10. Denne naturtypen inngår i dag i et større myrkompleks med gammel furuskog som vil bli ytterligere påvirket av drenering til veg, hytter og parkeringsplasser. Våre observasjoner gjennom flere år i området, viser at drenering som følge av eksisterende inngrep i dette myrområdet har medført endringer i artssammensetningen. Myrområdene tørker ut og gjengroing med løvskog øker, samtidig som flere av de artene som er knyttet til denne naturtypen reduseres og kan forsvinne.

Ordfører i Rennebu, Ola Øye, har et poeng når han viser til utfordringer med den massive hyttebyggingen som har skjedd de siste årene. I en debattartikkel i Adresseavisen (sist publisert 25.03.2019) vil Øye legge til rette for en bærekraftig hyttebygging med mindre hytter og tettere utbygging i nye hyttefelt i årene som kommer, slik at naturinngrepene blir mindre. Dette er intensjoner som tar hensyn til naturen og miljøet. Beskrivelsen med

hytter i tun/klynge slik "Grønn Fritid" viser til i sin brosjyre, vil også være en mulig måte å planlegge på for nye hyttefelt. Om hyttebygging i tun/klynge foregår i områder med natur uten tidligere inngrep, vil dette også kunne være bærekraftig for naturmiljøet.

Slik planforslaget er utformet så langt er vi i tvil det er i tråd med intensjonen om en bærekraftig utvikling med mindre naturinngrep. Det er ikke beskrevet noen begrensning av hyttestørrelse på de fem tomtene med tradisjonell utbygging. Størrelsen er kun beskrevet for hytter for de to pilotområdene med tun på åtte hytter. Den samlede utbyggingen vil da kunne omfatte både en fortetting med 5 tradisjonelle store hytter. I tillegg foreslås det tun/klynger i sammen område med inntil 16 hytteenheter, veg over myra, 2 fellesbygg og 2 felles parkeringsplasser.

Vi er bekymret for en den videre utvikling i Ånegga området dersom planforslaget blir en modell for fremtidig utbygging i området. Hvis videre utbygging i Ånegga-området framover vil bestå av både nye store hytter og en fortetting mellom de eksisterende hyttene med tette klynger/tun, slik det fremgår i den foreslåtte reguleringsplanen, vil området raskt endre karakter fra dagens naturkvaliteter til et tett utbygd område. Da vil området ligne veldig på tette hytteområder ved alpinanlegg og bebyggelse som i tettbygde bynære strøk. Dilemmaet mellom tilrettelegging for hyttebygging og naturmiljøet, med den samlede belastning av omfattende hyttebygging og infrastruktur, er at det forringer naturkvalitetene. Vi siterer Øyes utsagn fra 25.03.2019 om at "Vi kan ikke bygge ned den naturen hyttegjestene kommer for å oppleve."

Det er krevende å se om dette planforslaget, slik det nå er utformet, kan være forenlig med en bærekraftig utvikling slik det fremgår av FNs bærekraftsmål og naturmangfoldloven. Den videre planprosess må avklare dette spørsmålet nærmere.

Vedlegg:

- o Artsgrupper Ånegga Sør
- o Egenskaper arter Ånegga Sør
- o Kartutsnitt Ånegga Sør
- o Artsobservasjoner Ånegga Sør Fugler 2008-2020

Vurdering

Planforslaget er i kommuneplanens arealdel satt av til fritidsbebyggelse. Arealene er imidlertid omfattet av gjeldende reguleringsplaner som regulerer området til landbruk/landbruk og skogbruk.

Store deler av Ånegga er NiN-kartlagt, deriblant planområdet. Det er ikke behov for ytterligere kartlegging i forhold til naturtyper. NiN-kartleggingen viser at planområdet er omfattet av Hårdraget 4 (gammel furuskog) og Hårdraget 6 (Myr). Hårdraget 4 er regulert til naturformål i planforslaget og det tillates ikke tiltak her utover evt. nedgraving av ledningsnett. Det planlegges veg som krysser en del av Hårdraget 6. Denne skal legges oppå myra, og det skal ikke grøftes/dreneres.

Tilgjengelige data fra Artsdatabanken viser mange registreringer, bl.a. i underkant av 9000 registreringer av fugl. Fylkesmannen har i tillegg bidratt med uttrekk fra sensitive artsdata (ikke offentlig) som viser en registrering av dobbeltbekkasin ca 1 km nordvest for F6. Det er gjort en kartlegging av dobbeltbekkasin. Denne er gjort av en av de som gjorde registreringene som ligger i sensitive artsdata fra 2014. Det ble ikke registrert dobbeltbekkasin i området i takseringsperioden. Det vurderes som sannsynliggjort at det ikke er spillplass for arten/at det ikke hekker dobbeltbekkasin innenfor/i nærheten av planområdet.

Det vurderes at kunnskapen om naturmangfoldet i området er tilfredsstillende etter NiN-kartlegging og omfattende registreringer i artsdatabanken i tillegg til utført kartlegging.

Ved fortetting reduseres arealbruk til fritidsbebyggelse ved at en ikke tar i bruk nye områder. I planforslaget planlegges klyngebebyggelse med små hytteenheter og felles fasiliteter, noe som begrenser arealbruk til bebyggelse ytterligere. Infrastruktur som veg er allerede etablert, området har preg av fritidshusområde, og det er godt tilrettelagt med ski- og turløyper i området. Undersøkelser viser at hoveddelen av ferdsel kanaliseres

langs løype/sti/veg, jf. Hytteundersøkelse i Rennebu gjennomført i 2009 og 2016 utført av Nasjonalparken næringshage.

Ulempen med vil være at fortettingen medfører økt bruk og ferdsel i allerede belastede områder.

Vurdering om man ønsker fortetting eller ikke, og hvor man evt. ønsker at det skal tillates må tas i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. I gjeldende arealdel sies det at det kan være mulig å fortette innenfor Sørøyåsen og Ånegga, men det er ikke tatt stilling til hvilke områder. Arealene er vurdert som egnet til fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel.

Arbeidet med et felles kunnskapsgrunnlag for reindrifta er i startfasen. 5 kommuner har sluttet seg til prosjektet, og det er sendt inn søknader om finansiering. Planområdet ligger relativt langt fra drivingslei for rein, og det vurderes at planlagt bygningsmasse ikke vil være til hinder for reindrifta. Økt ferdsel og bruk av områdene vil være til ulempe, men det er vanskelig å si om tålegrensen er nådd. Et felles kunnskapsgrunnlag for vurdering av hva som tåles og kan tillates i områdene der rein og fritidsbebyggelse skal eksistere side om side imøtesees. Om man skal avvente alle tiltak til dette er på plass må alle søknader og tiltak settes i bero inntil jobben med det felles kunnskapsgrunnlaget er ferdig. Dette bør gjøres på overordnet plan, ikke i en enkelt reguleringsplan.

Det er forutsatt at det monteres solcelleanlegg på bebyggelsen i F6 og det skal ikke brukes betong innenfor tomten F6. Det er små enheter innenfor klyngen, og det forutsettes flere bruker bygningene ved at de leies ut. Fellesanleggene i F6 gjør også at arealbruken reduseres. De fleste hytter står tomme mesteparten av tiden og med flere brukere av hytten vil behovet for bygninger reduseres.

Siden planen omfatter et pilotprosjekt med bærekraftig hyttebygging kunne en ønsket seg mer bærekraftig profil på hele planen, f.eks ved at størrelse på bygninger på F1-5 også reduseres. Store hytter representerer store klimautslipp pga større strømforbruk og større forbruk av byggematerialer bl.a.

Det er stor variasjon i tillatt grad av utnyttning for reguleringsplanene i området. Myrslettet hytteområde BRA 150 m², Ånegga- Sørøyåsen delplan E BRA 150 m², Ånegga hytteområde BRA 300 m², Ånegga hyttegrend BRA 110 m². Det foreslås derfor å endre tillatt utnyttelse på tomtene F1-5 til 150 m² uten parkering.

Det er gjennomført Ros-analyse uten at det er funnet noen reelle farer. Ros-analysen redegjør for økt nedbør og et endret klima.

Vegbygging/ledningsnett i myr: Anleggstrafikk i forbindelse med etablering av vei, bebyggelsen og infrastruktur ikke medfører skader på myra. Trafikk med tunge maskiner kan med fordel gjøres på frossen mark eller på en måte som reduserer kjøreskader på myra.

Nedgraving av ledningsnett skal gjøres på en slik måte at myra ikke dreneres. Det presiseres at dette må innebære at vannstrømmene i myra ikke endres ved at det dreneres eller at tiltak fører til komprimering i så stor grad at vannstrømmen påvirkes.

Siden dette er et pilotprosjekt foreslår kommunen at det gjøres en «før og etter studie» med tanke på tiltakets påvirkning på myra. Oppfølging i form av før – og etterundersøkelser er nødvendig for å kunne evaluere måloppnåelse av ethvert prosjekt. Gode, detaljerte mål må utarbeides i forkant og målbare parametere må samles i forkant, underveis og i etterkant av prosjektet.

Fellesbestemmelsene kulepkt 6 endres slik at det står: Nedgraving av ledningsnett for vann, avløp og el./tele kan skje innenfor hele planområdet, men det kan ikke gjøres tiltak som drenerer eller hindrer/ender vannstrømmene i myra.

Samme formulering tas inn i 3.5 pkt 1 og 3.6 pkt 2.

Kommunedirektøren vurderer at planforslaget kan legges ut til offentlig høring med noen små endringer.